

Handläggare
Christina Ernstson
Telefon: 08-508 339 08

Till
Utbildningsnämnden
2016-05-19

Bättre diagnostisering av dyslexi i Stockholms förskolor och skolor

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr. 106-12/2016

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Inger Pripp
Grundskoledirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Erik Slottnér (KD) föreslår i en motion att förvaltningen ska få i uppdrag att göra en sammanställning av kunskapsläget beträffande diagnostiseringen av dyslexi samt med utgångspunkt i sammanställningen utveckla stadsgemensamma metoder och rekommendationer för tidig upptäckt av läs- och skrivsvårigheter.

Utbildningsförvaltningen väljer att lämna synpunkter på de förslag i motionen som berör nämndens verksamheter grundskola och gymnasieskola.

Förvaltningen anser att skolorna har kunskaper och utarbetade metoder för att upptäcka elever med läs- och skrivsvårigheter. Genom att använda Skolverkets bedömningsmaterial, kommunicera resultaten och erbjuda skolorna fortbildning riktade till alla lärare finns goda förutsättningar för att möta elever med språk-, läs- och

skrivsvårigheter i Stockholms kommunala grund- och gymnasieskolor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Bakgrund

I motionen tar Erik Slottner (KD) upp diagnostisering av dyslexi för stadens elever. I motionen hänvisas till Linköpings kommun som återkommande genomför språktester i förskoleklass. Erik Slottner anser att det är viktigt att upptäcka om elever i förskoleklass är i behov av särskilt stöd och att sprida goda exempel på arbetssätt till alla skolor.

Erik Slottner föreslår:

- att utbildningsförvaltningen får i uppdrag att göra en sammanställning av kunskapsläget beträffande diagnostisering av dyslexi samt
- med utgångspunkt i sammanställningen utveckla stadsgemensamma metoder och rekommendationer för tidig upptäckt av läs- och skrivsvårigheter

Förvaltningens synpunkter

Enligt motionen gör Linköpings kommun återkommande språktester i förskoleklass. Stockholms stads grundskolor har i många år använt sig av Läsutvecklingsschema (LUS) för att tidigt upptäcka om elever har lässvårigheter. Det har varit frivilligt för förskoleklass eftersom det inte är en obligatorisk skolform. Många skolor har ändå valt att använda materialet. Huvudmannen tar årligen fram sammanställningar av LUS som kommuniceras med skolorna som en del av kvalitetsarbetet kring elevers måluppfyllelse.

Skollagen slår i 3 kap 8 § fast att "om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd". Det innebär bland annat att en elev med läs- och skrivsvårigheter har rätt till särskilt stöd oavsett om eleven har fått diagnosen dyslexi eller ej. Att specifikt utreda eventuell dyslexi för alla elever i skolan är därför inte relevant.

Skolverket menar att långt ifrån alla lässvårigheter är dyslexi vilket gör att man behöver se barns läs- och skrivsvårigheter utifrån flera perspektiv och stödja barnet i sin språk-, läs- och skrivutveckling. Forskningen är långt ifrån överens om hur man ska förklara dyslexi.

Man räknar idag med att cirka fem procent av Sveriges befolkning har dyslexi.

Skolverket bevakar forskning kring dessa frågor och har sammanställt en skrift, *Stödja och styra*, om bedömning av yngre barn. Enligt Skolverket används diagnos- och bedömningsmaterial för att testa och följa barns språkutveckling på de flesta förskolor i 60 procent av Sveriges kommuner.

Skolverket konstaterar att flera använder olika typer av diagnoser och material för att bedöma enskilda barns utveckling i förskolan. Detta material är framför allt kopplat till kommunernas språkutvecklande satsningar. En konsekvens är att lärarna blir mer observanta på barnens språkliga utveckling. En annan konsekvens är att de olika typerna av testmaterial kan leda till att barns prestationer blir bedömda på ett sätt som ibland kan strida mot intentionerna i förskolans läroplan. Man hänvisar också till vikten av att utveckla det pedagogiska arbetet i förskolan och skolan som främja språk-, läs- och skrivutveckling vilket även motionären föreslår i sin motion.

I utbildningsnämndens verksamhetsplan 2016 betonas att alla pedagoger och lärare, för att stötta elevers och barns språkutveckling, ska använda ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. En ny indikator har tagits fram för att betona vikten av ett tidigt fokus på elevers läs- språk- och skrivutveckling ”Andel elever som vid hösttermins slut i åk 1...kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt”. Detta i syfte att tidigt upptäcka elever som behöver mer stöd i detta.

Från och med den 1 juli 2016 blir det obligatoriskt för skolor att använda Skolverkets bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling och matematik i årskurs 1. Vidare kommer också kunskapskrav i läsförståelse i årskurs 1 att gälla från och med den 1 juli 2016. Syftet med bedömningsstödet är att stödja läraren i att tidigt identifiera elever som riskerar att få eller som redan har svårigheter inom läs- och skrivutveckling eller i taluppfattning inom matematik. Läraren kan även se när en elev kommit längre i sin kunskapsutveckling och behöver ytterligare stimulans.

Fortbildning inom språk-, läs- och skrivutveckling
Stockholms stads lärare erbjuds fortbildning inom språk-, läs- och skrivutveckling bland annat genom Läslyftet (Skolverket). Läslyftet syftar till att öka elevers läsförståelse och skrivförmåga genom att

stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen. Läslyftet riktar sig till personal i förskolan, lärare i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt till lärare och förskollärare i förskoleklass.

Stockholms stads specialpedagoger och speciallärare har kunskaper kring språk-, läs- och skrivutveckling. Lärarna erbjuds exempelvis "Läs- och språksatsning", kurser med fokus på att undervisa, observera samt bedöma elevers språkutveckling utifrån Nya Språket lyfter (Skolverket).

Upptäcker en lärare eller annan personal att en elev visar svårigheter i sin läs- och skrivinlärning görs extra anpassningar i den ordinarie undervisningen. Om de extra anpassningarna visar sig inte vara tillräckliga görs en utredning. Den syftar till att ge skolan underlag för vilket behov av stöd eleven har. Skolan har inte i uppdrag att ställa diagnosen dyslexi utan att regelbundet följa upp och analysera och sätta in adekvata insatser. Landstinget ställer diagnosen dyslexi till exempel av logoped.

Skolorna arbetar utifrån de allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram som Skolverket har publicerat. Skolverkets allmänna råd är tänkta att fungera som ett praktiskt redskap i arbetet med att stödja en elev i behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Förvaltningen anser att kunskapen och medvetenheten på skolorna när det gäller kartläggning av språk-, läs- och skrivsvårigheter är god. Genom att använda Skolverkets resurser som exempelvis bedömningsstödet för läs- och skrivutveckling har skolorna ett adekvat verktyg för att kartlägga vilka elever som behöver stöd i sin läs- och skrivutveckling.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Motion (2016:1) om bättre diagnostisering av dyslexi i Stockholms förskolor och skolor.